

Emeđi Geçenler

Edit: Nilüfer Ünal

Fotoğraflar: Üstün Berk Sezgin

Araştırma: Hamiyet Bostancı

İNCEK

Gölbaşı ile merkezine 13 km, Ankara-Konya karayoluna 9 km, evreyoluna ise 4 km uzaklıktadır. Tuluntaş, Kızılcaşar, Hacılar, Dodurga ve Alacaatlı köyleri ile komşudur.

İlk ağlardan itibaren yerleşme yeri olan köyün “Kale” mevkiinde, Hellenistik ve Bizans dönemlerinde savunma amaçlı olarak yapılan kale kalıntıları, köy içinde “Harmanyeri” mevkiinde antik hamam kalıntıları bulunmaktadır. Köyün ilk yerleşme yeri ise Kale “Göllü” mevkiidir. Günümüzde bu mevkide eski köyün yerleşme izleri bulunmaktadır. Harmanyeri mevkiinden çıkarılan antik mermer yapı malzemeleri, köyün eski camiinde kullanılmıştır. Bu malzemelerden bölgenin, Bizanslılar döneminde önemli bir yerleşim merkezi olduğunu göstermektedir.

Oğuz Türkmen boylarının Ankara ve civarına yerleşmesinden sonra böyle, Türk hakimiyetine girer ve “İncek (Encik) cemaati” yerleşir. 1530’lu yıllarda, “İncek” cemaatinin bulunduğu mezrea, 52 haneli ve 42 bekan olan (yaklaşık 303 nüfuslu), yıllık 4645 akçe vergi veren, Haymana kazasına bağlı bir Türkmen yerleşmesi olduğu kaynaklarda zikredilir.

Günümüzde Hoca İbrahimler, Şerbetioğulları, Kocabıakoğulları, ıtaklar, İnceoğulları, Cebecioğulları, Şehirlioğulları, aprazoğulları, Kestaneoğulları, Teberoğulları, opuroğulları, aparoğulları ve Bayramoğulları sülaleleri bulunmaktadır. Yassıpınar mevkiinde bulunan kaynak suyu, yerleşmeye içme suyu olarak getirilmiştir.

ÜNİVERSİTENİN KONUMU

Günümüzde Gölbaşı Belediyesine bağlı olarak; merkezde Bahçelievler, Eymir, Gaziosmanpaşa, Karşıyaka, Seğmenler ve Şafak mahalleleri ile köy statüsünden mahalle statüsüne geçen Ballıkpınar, Çayırılı, Gökçehöyük, Hacı Hasan, Hacılar, Hacımuratlı, Halalı, İncek, Karaoğlan, Kızılcaşar, Koparan, Oğulbey, Örencik, Subaşı, Taşpınar, Topaklı, Tulumtaş, Velihimmetli, Yağlıpınar, Yavrucuk, Yaylabağ ve Yurtbeyi köyleri bulunmakta.

Üniversitenin yerleşim adresi, resmi kayıtlara göre Kızılcaşar Köyünün sınırları içinde yer almakta. Ancak günümüzde Ahlatlıbel’e kadar uzanan tesislere adres olarak “İncek” adı verilmektedir. Yukarıda isimlerini sıraladığımız köylerin isimleri yavaş yavaş kaybolmakta ve tüm yerleşim birimleri İncek olarak anılmakta. Özellikle Ankara-Konya karayolu ile evreyolu’nu bağlayan İncek Bulvarının yerleşim alanlarının yakınından geçmesi, ankaya, Oran, Gaziosmanpaşa semtlerine yakın olması ve yeni yerleşim birimlerinin kurulması ile “İncek”in yapılaşmasını hızlandırır.

Hatta sağlık kuruluşlarından biri olan ve resmi olarak İncek mahallesi sınırları dışında bulunan Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi, İncek Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi adıyla adreslerde yerini almaktadır.

Diğer bir adres olarak İncek adı verilen yerleşim birimi TEK Yapı Kooperatifi dir. Buranın adı da bugün İncekköy Yapı Kooperatifi olarak geçmektedir.

Tüm bu nedenlerle Üniversitemizi ve yerleşim alanını tanıtmaya çalışırken yerleşim adresi olarak İncek'i anlatacağız.

İncek hakkında literatürde fazla bir bilgi yok. Gölbaşı Belediyesin yayınlamış olduğu "Tarih İçinde Gölbaşı /Abdülkerim Erdoğan, 2008" kitap ve Abdullah Teber İncek muhtarı ve yerli halkla yaptığımız söyleşiler bizi yönlendirdi.

İncek muhtarı Abdullah Teber 7 yıldır muhtarlık yapıyor. Dedeleri 1900'lü yıllarda 14 kişi İncek'e gelip rivayete göre araziyi Ermeniler'den satın alır ve köy kurular. Hayvancılıkla geçinen halk süt ve süt ürünleri de üreterek geçimini sağlar. Bu yörenin süt ürünlerine talep çok fazladır. Ancak bugün 3-5 aile hayvancılıkla geçinmekte ve süt ve süt ürünleri üretmekte. Zaman içinde köy sakinleri arsalarını satarak yöreden ayrılmışlar. Satılan bu alanlarda da villalar yapılmaya başlanır.

İNCEK ADININ DOĞUŞU

Söylentiye göre, "İn" diye hayvanların barındığı küçük bir oyuk varmış. Yerli halk oraya küçük in anlamına gelen "İncik" dermiş. Diğer yanda köyün içinden geçen "İncedere" adıyla anılan küçük bir çay varmış. Bu iki isim zaman içinde birleşerek zamanla İncek adını almış.

TEK Yapı Kooperatifi şantiye müdürü Güneri Gönül'e göre, "İncek" adının öyküsü şöyle; Köy meydanında yeşil bir meydan ve yanında da İncek Çayı mevcutmuş. Çayın etrafı söğüt ve iğde ağaçlarıyla çevrili olan bu alan şehirden gelenler tarafından piknik alanı olarak kullanılmaya başlanmış. Cumhurbaşkanlarımızdan Turgut Özal'ın eşi Semra Özal, Papatyalar adını verdiği dernek toplantılarını alanda bulunan ve günümüzde de mevcut olan Taş Ev'de yapmaktaydılar. Bu toplantılar basında da ilgi bulur ve İncek toplantıları adıyla basına yansır.

Sonuçta Ankara'nın yaylası olan İncek mahallesi, tanınmaya başlar ve villalar yapılmaya başlanır.

İncek mahallesini tanıtmaya başlamadan önce, yörenin mükemmel bir günbatımı manzarasına sahip olduğunu ve o saatlerde doyumunu olmayan bir görüntünün izleyenleri etkilediğini vurgulamadan geçemeyeceğiz. Ayrıca, rakım 1200 metre olmasına karşın, yazın keyif veren ve insanı rahatlatan kışın ise üşüten ama dokunmayan bir rüzgarı vardır.

Ankaralı olan İncek muhtarı Abdullah Teber'in amcası da muhtarmış ve İncek'in kuruluşunda büyük dedeleri 1900'lü yıllarda buraya gelmiş. O yıllarda ve 14 kişi olunca da köy statüsüne kavuşmuşlar. İlk camiyi de yine ataları yaptırmış;

Camide bulunan kitabede Teberoğlu Ahmed'in kerimesi Havva ve Kamile hanımların 1907 yılında bu camiyi yaptırdıkları yazılıdır

Köy tarafında bulunan caddenin adı "Şehit Gültekin Teber". Bugün köyün muhtarı olan Abdullah Teber'in kardeşi. Diyarbakır'da şehit olunca caddeye kardeşinin adı verilmiş.

YAPILAŞMA

İncek, ilk yerleşim köyünün bulunduğu alan ile satılan arazilerin üzerine yapılan villalar alanı olmak üzere ikiye bölünüyor diyebiliriz. Köy tarafında İncek'in ilk ekmek fabrikası "Başkent Ekmek Fabrikası" ve Market bulunmaktadır. Sahibi Hulusi Çelik. Çelik'e göre Atılım Üniversitesi'nin bölgenin büyümesindeki payı çok büyük. Üniversite gelmeden önce küçük bir köy olan İncek'in, Üniversite geldikten sonra bölgede okulların artması, yolların yapılması, elektrik, su ve yol gibi alt yapının da gelmesine neden oluyor. Hatta köylüler arasında geçmiş

anlatılırken, "Atılım'dan önce, Atılım'dan sonra" şeklinde bir deyiş de yerleşmiş. Halen muhtarlığın arka tarafı köy yerleşim alanıdır ve bu alanda imar izni yoktur.

Diğer tarafta ise hızla artan lüks yapılaşma söz konusudur.

Yerleşim alanlarından bazıları; İncekköy TEK Yapı Kooperatif Evleri, İncebağ, Kozlar, Aydınlar, Atakent, Serpmeler, Gölgör, Hanlar ve Işıklar.

OKULLAR BÖLGESİ İNCEK

Atılım Üniversitesi'nin kurulmasından sonra İncek hızla eğitim kurumları kampusuna dönüşmeye başlamıştır. Kurulmuş ve kurulacak olan okullar listesini burada listelemeye

çalıştık. Yukarıda da değindiğimiz gibi bu okulların sınırları değişik köy sınırları içindedir. Ancak ileride tüm bu sınırların birleşerek yörenin İncek adıyla Belediye olması olasılığı kaçınılmaz görünmektedir.

EĞİTİM KURUMLARI

Atılım Üniversitesi
Türkiye Adalet Akademisi
TED
Amerikan Kültür Koleji
Ufuk Üniversitesi (gelecek)

Fransız De Gaulle Lisesi
AYKAN Koleji
Ahmet Ulusoy Okulu
İncek Tek İlköğretim Okulu
Ankara üniversitesi İlköğretim Koleji
İlkem Koleji
Doğan Koleji
Erken Başarı Koleji
Maya
LÖSEV İlkokulu (kuruluyor)
Jandarma Askeri Okul

SAĞLIK KURULUŞLARI

Sağlık Ocakları
İncek Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi

BİTKİ ÖRTÜSÜ

yaşamalarını sağlamak son derece önemlidir. Bu çiçek dünyada yalnızca bu bölgede yetişmektedir.

Yanda ve üstteki fotoğraflar Üniversitemizde yetiştirilmekte olan yanardöner Peygamber Çiçeğine ait.

Atılım Üniversitesi'nin önem verdiği ve hassasiyetle üzerinde durduğu konulardan biri de nadir yetişen bitkilerin yok olmasına karşı verdiği önemdir.

Bu bağlamda hernekadar İncek bölgesine özgü olmayan ancak dünyada yalnızca Türkiye'de yetişen, Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nca koruma altına alınan FRITILLARIA IMPARIELIS (TERS LALE) Atılım Üniversitesi kampüsünde de yetiştirilmeye başlanmıştır.

İncek ve çevresindeki köylerde yetişen bitki örtüsü konusunda Üniversitemiz öğretim üyelerinden Prof. Dr. Erdoğan Tekin'in "Atılım'ın yaban Çiçekleri" başlıklı kitabında çok geniş yer verilmektedir. Biz burada bu konuya kısaca değiniceğiz.

Tabii ki, öncelik YANARDÖNER PEYGAMBER ÇİÇEĞİ (Centaurca Tchihatcheffii), Bern Sözleşmesi'nin listesinde yer alan önemli Endemik bir bitki olan ve yaşamı sadece bu bölgede sürdüren yanardöner aynı zamanda bu bölgenin simgesi durumundadır. Tehlike altında olan bu türün yerinde korunmasını ve kendi habitatında

FRITILLARIA IMPARIELIS (TERS LALE)

Anavatanı: Dünya üzerinde sadece Türkiye'de yetişir. Ülkemizde Hakkari'nin yüksek dağlarında yetişmektedir.

Tarifi: Boyu 75 santimetreyi bulan, her dalında 6 lalenin ters büyüdüğü doğa harikası çiçek, Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nca koruma altına alınmıştır

Çiçek Rengi: Turuncu ve sarı renklidir. Nisan ayında çiçeklenir.

Toprak isteği: Hafif gölge ve drenajı iyi toprakları sever. Toprak iyi işlenmiş ve gübreli olmalıdır. Soğanlar eylül ve kasım ayları arasında 25-30

cm derinlik, 30-45 cm aralıklarla dikilir. [su bitkileridir. Yaşam alanları kayalık, çalılık ve çamlık sahalardır.](#)

Üretim şekli: Tohumla ve soğanlarıyla üretilir.

“Ahlat” ki, adını verdiği “Ahlatlıbel” bölgesinde ne yazık ki bu bitki yok olmuştur. Ayrıca sırasıyla, armut, alıç, badem, ceviz, kiraz, vişne ve ıhlamur ağaçları bu bölgenin tanınan ağaçlarındandır.

Kekik ise, tarlalarda bol miktarda yer almaktadır.

KÜLTÜR VE MAĞARA TURİZMİ

Tulumtaş Mağarası, İncek, Hacılar ve Tulumtaş köyleri arasında Karayatak tepe mevkiinde bulunmaktadır. Ankara'ya 15 km uzaklıktadır. Toplam uzunluğu 5 km, genişliği 1-1,5 km mağarada, dikit, sarkıt ve sütunlar bulunmaktadır. Kültür Bakanlığı tarafından 1992 yılı ortalarında 1.derece doğal sit alanı ilan edilen ve koruma altına alınmıştır.

Ayrıca Belediye sınırları içinde Selametli (Frig Dönemi Mağarası), Koparan Taşdeve Mağarası ve Gerder Mağarası bulunmaktadır. Ayrıca ilçe sınırı içinde Cimşit, Pıralı ve Karacaören Mağaraları vardır.

Gölbaşı sahip olduğu kültür varlıklarıyla da önemli bir potansiyele sahiptir. Özellikle antik çağlara ait höyükler, kaleler, ören yerleri ve mağaralar bulunmaktadır. Gölbaşının Gerder, Bağıcı, Oğulbey Mahalleleri İlk çağ yerleşim alanları olup bu mahallelerde birçok tarihi eser, höyük, konak, camii, çeşme gibi eski eserler bulunmaktadır. Ayrıca Çayırılı, Velihimmetli, Hallaçlı, Yaylabağ, Karaoğlan, İncek, Tulumtaş ve Karacaören köyleride tarihsel bakımdan zengin mahallelerdir.

EL SANATLARI

Gölbaşında Velihimmetli mahallesinde çömlekçi atölyesi ve haymana yolu üzerinde el işleme yapan Mogan Bıçakçısı bulunmaktadır. Ankara taşı olarak da bilinen Andezit taşı, Gölbaşı'nda çıkarılmakta ve taş işlemeciliyle ilgili ürünler yapılmakta ve sunulmaktadır

ULAŞIM

Ankara şehir merkezine ulaşım EGO otobüsleri ve ticari dolmuşlarla yapılmaktadır.

Kaynakça

- ✓ Tarih İçinde Gölbaşı /Abdülkerim Erdoğan, 2. bs. Ankara: 2008. 432 s. "Gölbaşı Belediye Başkanlığı Kültür Yayınları"
- ✓ Güneri Gönül: TEK Yapı Kooperatifi Şantiye Müdürü
- ✓ Abdullah Teber: İncek Mahallesi Muhtarı
- ✓ Hulusi Çelik: İncek'in ilk esnaflarından
- ✓ Gölbaşı Tarihi; Gölbaşı Belediye Başkanlığı Broşürü